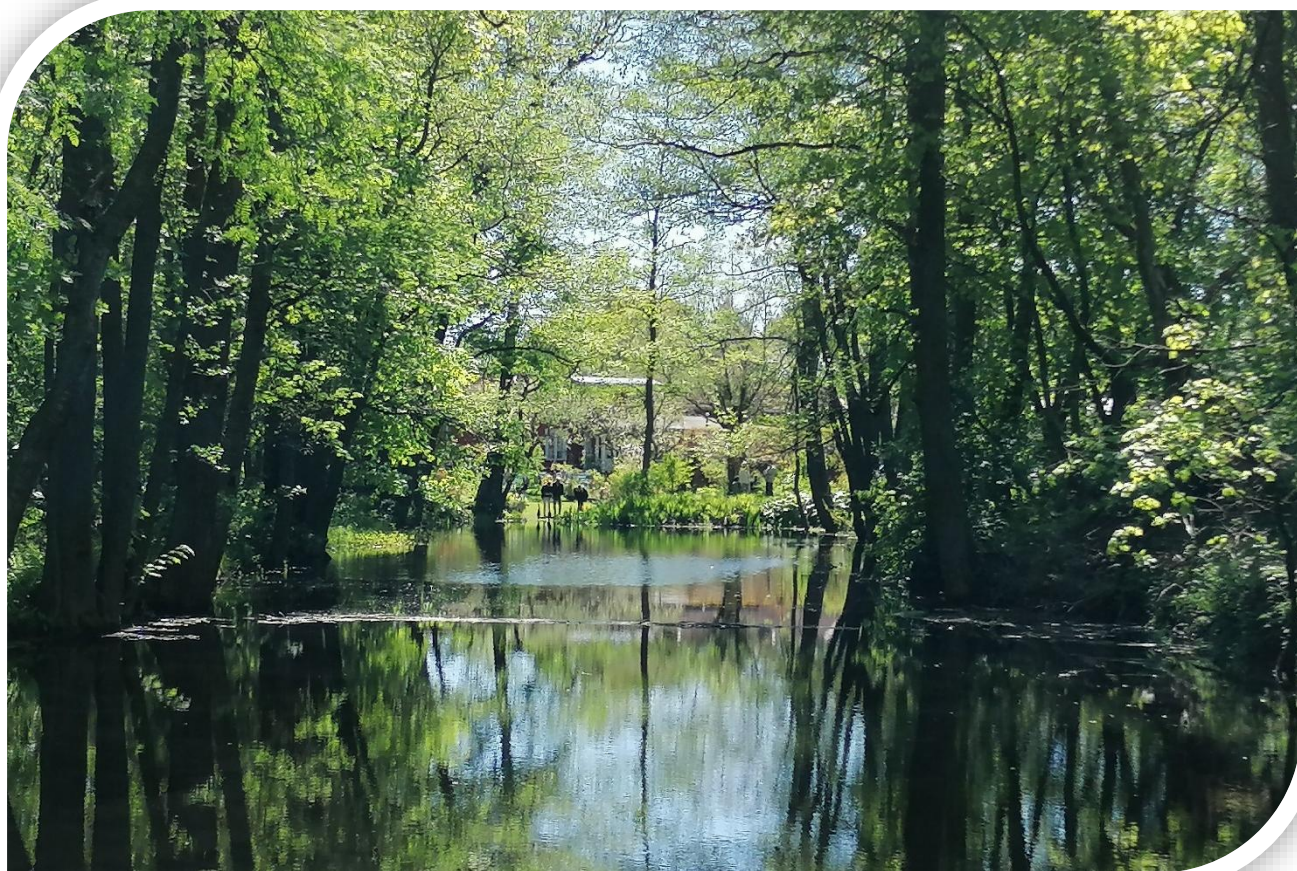

Revisionsnämndens utvärderingsberättelse 2024

Lovisa stad

Innehåll

1 Revisionsnämndens verksamhet	1
1.1 Revisionsnämndens uppgifter	1
1.2 Revisionsnämndens sammansättning	1
1.3 Revisionsnämndens arbete under perioden 2024–2025	2
1.4 Revision	2
2 Utvärdering av åtgärder utförda med anledning av utvärderingsberättelser för tidigare år enligt situationen 7.4.2025	3
3 Utvärdering av hur målen uppnåtts	5
3.1 Strategiska mål.....	5
3.2 Intern kontroll och riskhantering	5
3.3 Utfallet för de ekonomiska målen	7
3.4 Utfallet för de operativa målen	9
3.4.1 Demokratitjänster	9
3.4.2 Stadskanslicentralen	9
3.4.3 Centralen för bildning och välfärd	12
3.4.4 Centralen för näringsliv- och infrastruktur	14
3.4.4.1 Byggnadstillsyn och miljövård	16
3.4.4.2 Landsbygdsenheten	16
3.4.5 Affärsverket Lovisa Vatten	17
4 Personal	19
5 Mål som ställts upp för kommunkoncernen samt styrning och övervakning av kommunkoncernen	21
6 Utvärdering av den ekonomiska utvecklingen	24
6.1 Utveckling av Lovisa stads ekonomiska situation	24
6.2 Förutsättningar för att inleda utvärderingsförfarande 2024	24
6.3 Övriga observationer	26
7 Utvecklingsobjekt 2024	27
8 Avslutningsvis	28
9 Underskrifter	29

1 Revisionsnämndens verksamhet

1.1 Revisionsnämndens uppgifter

Revisionsnämndens uppgifter fastställs i 121 § i kommunallagen enligt följande:

Revisionsnämnden ska

- 1) bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om
- 2) bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt
- 3) bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet, om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning
- 4) se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas
- 5) övervaka att skyldigheten enligt 84 § att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige
- 6) för kommunstyrelsen bereda ett förslag till bestämmelser om nämndens uppgifter i förvaltningsstadgan samt till budget för utvärderingen och granskningen.

Revisionsnämnden gör upp en utvärderingsplan och lämnar för varje år fullmäktige en utvärderingsberättelse som innehåller resultaten av utvärderingen. Fullmäktige behandlar utvärderingsberättelsen i samband med bokslutet. Nämnden kan även ge fullmäktige andra sådana utredningar om resultaten av utvärderingen som den anser vara behövliga.

Kommunstyrelsen ger fullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder.

1.2 Revisionsnämndens sammansättning

Lovisa stads verksamhet år 2024 har utvärderats av en revisionsnämnd som valts av stadsfullmäktige. Revisionsnämnden består av sju ledamöter och lika många personliga ersättare.

Revisionsnämndens sammansättning 2024		
Ordinarie ledamöter	Ersättare	Grupp
Pasi Laiho, ordf.	Toni Paakkari	SDP
Eero Mulli, vice ordf.	Kimmo Forsberg	Saml.
Maria Grundström	Pamela Stenberg	SFP
Karl-Magnus Lindfors	Mats Lobbås	SFP
Mia-Leena Aitokari	Raili Äijö	SFP
Lenita Niemelä	Kristiina Pappila	C
Miia Marjakangas	Lisbeth Konttinen	KD

Sakkunnig Susanne Sallinen från KPMG Oy Ab har varit sekreterare för revisionsnämnden.

1.3 Revisionsnämndens arbete under perioden 2024–2025

Revisionsnämnden sammanträdde sammanlagt tolv gånger för utvärderingen av 2024. Av dessa sammanträden hölls fyra på hösten 2024 och åtta på våren 2025. I sitt arbete hörde revisionsnämnden stadens tjänsteinnehavare och tog del av centralernas verksamhet och ekonomi. Dessutom tog revisionsnämnden del av förvaltningsorganens protokoll, budgeten och ekonomiplanen samt bokslutet och verksamhetsberättelsen för 2024.

Tyngdpunktsområdena 2024 i revisionsnämndens arbetsprogram var centralförvaltningen, Affärsverket Lovisa Vatten samt intern kontroll och koncernövervakning.

Revisionsnämndens sammanträden och sektorsföredragande på sammanträdena perioden 2024–2024	
Tid	Inbjudna
4.9.2024	Sari Paljakka, Pekka Stenius, Kenneth Albrecht och Eija Henriksson från centralen för näringsliv och infrastruktur
14.10.2024	Stadsdirektör Tomas Björkroth
12.11.2024	Stadsstyrelsens ordförande Satu Hämäläinen
4.12.2024	Förvaltningsdirektör Elina Amnell-Holzhäuser, revisor Martin Slotte, ekonomidirektör Fredrik Böhme
29.1.2025	Personalchef Thomas Grönholm och upphandlingschef Katri Kortelainen
11.2.2025	Direktören för centralen för bildning och välfärd Kirsi Kinnunen och direktören för vattenaffärsverket Maria Sippala
5.3.2025	Upphandlingschef Katri Kortelainen
25.3.2025	
3.4.2025	Förvaltningsdirektör Elina Amnell-Holzhäuser och ekonomidirektör Fredrik Böhme
23.4.2025	Stadsdirektör Tomas Björkroth
5.5.2025	
22.5.2025	Revisor Martin Slotte

Då revisionsnämnden slutfört sitt arbetsprogram framlägger revisionsnämnden utvärderingsberättelsen för 2024 hos stadsfullmäktige.

1.4 Revision

Stadsfullmäktige i Lovisa stad fattade ett upphandlingsbeslut om granskningstjänsterna för förvaltningen och ekonomin för räkenskapsperioderna 2021–2024 på sitt sammanträde 17.2.2021 (§ 15). Stadsfullmäktige valde KPMG Oy Ab att producera dessa granskningstjänster. Ansvarig revisor är OFGR, GR, CIA Martin Slotte. Revisorn har rapporterat till revisionsnämnden om hur granskningsplanen förverkligats. Revisorn har tilldelat revisionsnämnden mellanrapporter om granskningar som utförts under revisionsperioden samt revisionsberättelsen. Granskningarnas resultat har även rapporterats till stadens ledning. Enligt 122 § i kommunalagen ska kommunens revisionssammanslutning väljas till revisor i kommunens dottersammanslutningar, om det inte i anslutning till ordnandet av granskningen finns grundad anledning att avvika från detta.

2 Utvärdering av åtgärder utförda med anledning av utvärderingsberättelser för tidigare år enligt situationen 7.4.2025

Tabellen över utvecklingsobjekt omfattar sex utvecklingsobjekt. Av dessa har stadsstyrelsen markerat ett med grön färg, det vill säga som genomfört.

● **2018/3 Att uppdatera kommunstrategin och programmen i anslutning till kommunstrategin.**

Stadsstyrelsens kommentar: Den nya kommunstrategin är upprättad, livskraftsprogrammet är under arbete och övriga program uppdateras enligt behov till att motsvara den nya strategin.

● **2020/6 Att landsbygdsenheten tillsammans med landsbygdsnämnden gör upp en utvecklingsplan som beaktar de funktionella, ekonomiska och organisatoriska förändringarna i enheten under 2022–2026. Planen följs upp minst halvårsvis såväl i landsbygdsnämnden som i näringslivs- och infrastrukturnämnden.**

Stadsstyrelsens kommentar: Utkastet till utvecklingsplan för landsbygdsenheten behandlades i nämnden 30.3.2023. Uppföljningen fortsätter fram till slutet av 2026.

● **2022/1 Att de mål som fastställts i strategin implementeras på alla nivåer i centralerna och att mätarna preciseras.**

Stadsstyrelsens kommentar: Implementeringen av strategin hos hela personalen har pågått under 2023. Mätarna för målen granskas i samband med halvtidsutvärderingen av fullmäktigeperioden. Implementeringsarbetet fortsätter under 2024.

● **2023/1 Att staden upprättar skriftliga anvisningar för hanteringen av inköpsfakturer, vilka iakttar skattemyndighetens anvisningar och god förvaltningssed.**

Stadsstyrelsens kommentar: En skriftlig anvisning är gjord och finns på stadens intra.

Utvecklingsobjektet är slutfört och stryks från utvecklingsobjektstabellen.

REVISIONSNÄMNDENS KOMMENTAR:

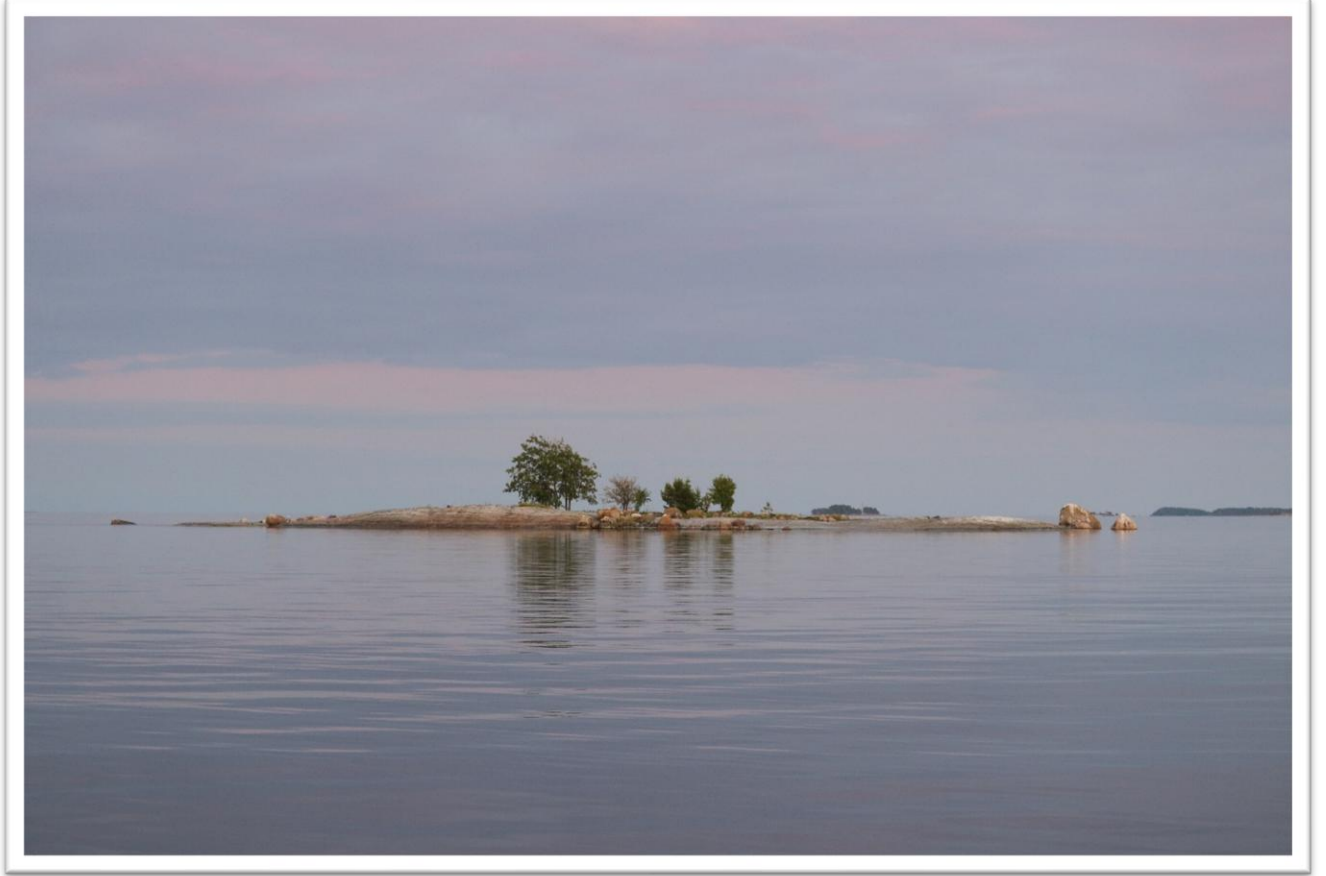
- En anvisning för hantering av inköpsfakturer har upprättats, men det finns brister i iakttagandet av anvisningen.

● **2023/2 Att staden utarbetar en fastighetsstrategi.**

Stadsstyrelsens kommentar: Under arbete. Har förts till beslutsfattande.

● **2023/3 Att staden upprättar en modell för upphandlingspraxis jämte uppföljning.**

Stadsstyrelsens kommentar: Innan upphandlingsprocessen skapas, måste den nuvarande situationen utredas och gemensamma mål och resurser definieras. Arbetet med detta har påbörjats.

3 Utvärdering av hur målen uppnåtts

3.1 Strategiska mål

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en kommunstrategi som ska grunda sig på en bedömning av nuläget i kommunen samt av framtida förändringar i omvärlden och deras inverkan på fullgörandet av kommunens uppgifter. Kommunstrategin ska ses över minst en gång under fullmäktiges mandattid, och den gällande strategin i Lovisa är från 2022.

Tyngdpunkter enligt Lovisas strategi:

- livskraftig stad
- välmående invånare och en trivsam stad
- effektiv småbarnspedagogik och högklassig utbildning
- smidigt beslutsfattande
- en uppskattad personal.

Strategin följs upp och bedöms i verksamhetsberättelsen i samband med bokslutet. Hur de fem nyckelmålen och de mål som härletts ur dem har uppnåtts har bedömts centralvis på ett omfattande sätt.

3.2 Intern kontroll och riskhantering

Enligt Lovisa stads förvaltningsstadga svarar stadsstyrelsen för ordnandet av den interna kontrollen. Dessutom ansvarar alla de organ och tjänsteinnehavare som tilldelats befogenhet att använda stadens medel och som är myndigheter för genomförandet av den interna kontrollen.

År 2019 godkände stadsfullmäktige en uppdaterad anvisning för intern kontroll och riskhantering. Ansvaret för utvecklingen av riskhanteringen ligger hos stadens ledningsgrupp, som stadsdirektören har utsett till riskhanteringsarbetsgrupp.

År 2016 utförde stadens centraler och ansvarsområden en analys av verksamhetsmiljön och utgående från den utarbetades centralspecifika riskprofiler, i vilka finns angivna de mest betydande riskfaktorerna i centralernas verksamhet och hur de ska hanteras. Enligt rapporteringen i verksamhetsberättelsen har den interna kontrollen och riskhanteringen genomförts i enlighet med dessa riskprofiler.

I slutet av 2022 tog staden i bruk ett program för riskhantering i syfte att effektivisera uppföljningen och rapporteringen av risker. Detta gör det lättare för riskhanteringsgruppen (det vill säga stadens ledningsgrupp) att följa upp rapporterade risker mer regelbundet. Av verksamhetsberättelsen framgår också hur centralerna utfört intern kontroll och riskhantering under verksamhetsåret.

Framkomna risker och utmaningar:

- det har varit svårt att rekrytera kompetent personal, och personalbristen har återspeglats i service-nivån
- den ökade arbetsbördan har försvårat drivandet av utvecklingsprojekt
- de psykiska problemen har ökat
- det eftersatta underhållet har ökat
- byggnadernas dåliga skick och beredskap inför behov av snabba förändringar gällande användningen av lokaler

- personalens välbefinnande och ork i arbetet
- sysselsättningsområdets ekonomiska effekter är svåra att förutse, betalningsandelarna kan ha en betydande inverkan på centralens ekonomi.

Punkter ur riskhanteringen:

- gällande datasäkerhet identifierades delområden där det behövdes striktare datasäkerhet och bättre informationsförmedling
- förändringen i cybersäkerhetsmiljön inverkade på informations- och kommunikationsteknologi-tjänsternas riskanalys; riskerna hanterades bland annat genom att se till dataskyddsuppdateringarna
- dottersammanslutningar har tagits med i riskkartläggningsprocessen
- uppmärksamhet ägnades åt beredskapsåtgärder
- vattenverkets och nätverkets riskhanteringsplan uppdaterades.

I verksamhetsberättelserapporteringen för 2024 anges följande utvecklingsområden för alla centralers och affärsverkets del:

1. allt bättre omfatta anvisningen för intern kontroll och riskhantering i den dagliga verksamheten
2. utarbeta och upprätthålla beskrivningar och anvisningar om centralernas kärnprocesser.

Stadsstyrelsen bedömer på basis av centralernas rapportering och sin egen kontinuerliga uppföljning att den interna kontrollen och riskhanteringen i huvudsak ligger på en god nivå.

REVISIONSNÄMNDENS KOMMENTAR:

- Det finns inga bevis på att riskhanteringsprogrammet (Falcony) används på ett effektivt sätt.

3.3 Utfallet för de ekonomiska målen

Lovisa stads och Affärsverket Lovisa Vattens resultat för 2024 uppvisade ett överskott på cirka 3 miljoner euro. Vattenaffärsverket inverkade på det externa resultatet med ett underskott på 37 404 euro. Den ursprungliga budgeten uppvisade ett underskott på 3,4 miljoner euro och den ändrade budgeten ett underskott på 3,75 miljoner euro. Skatteintäkterna per invånare ökade jämfört med 2023 och uppgick under räkenskapsperioden till 3 000 euro/invånare (2 878 euro 2023). I den ursprungliga budgeten uppgick skatteintäkterna till 40,8 miljoner euro. I bokslutet uppgick utfallet av skatteintäkterna slutligen till 43 miljoner euro och överskred således prognosen med 2,2 miljoner euro.

I bokslutet uppgick utfallet av verksamhetsintäkterna till nästan 16 miljoner euro, vilket överskred budgeten med 1,3 miljoner euro. Överskridningen beror på högre försäljningsintäkter än väntat och på högre hemkommunersättning för centralen för bildning och välfärd.

Budgeten för verksamhetsutgifterna uppgick till 60 miljoner euro och ökades i den ändrade budgeten med 0,4 miljoner euro, efter vilket utgifterna uppgick till 60,4 miljoner euro i budgetprognosen. Utfallet för verksamhetsutgifterna uppgick till 58 miljoner euro och underskred den ändrade budgeten med 2,2 miljoner euro.

Det balanserade överskottet från tidigare räkenskapsperioder uppgick till sammanlagt 16,7 miljoner euro. Med beaktande av resultatet för 2024 uppgår det ackumulerade överskottet till 19,7 miljoner euro. Under 2024 ökade stadens lånestock från 64,2 miljoner euro (4 442 euro/invånare) till 68,5 miljoner euro (4 775 euro/invånare). Bedömt på riksomfattande nivå överskrider Lovisa stads lånenivå klart medeltalen. Enligt preliminära uppgifter från Kommunförbundet uppgick lånen per invånare 2024 i kommunerna i fastlandet i medeltal till 3 491 euro.

I den ursprungliga budgeten hade totalt 13,1 miljoner euro avsatts för investeringsutgifter. Utfallet för räkenskapsperioden uppgick till 7,9 miljoner euro. Underskridningen beror på att alla planerade projekt inte genomfördes enligt förväntningarna och på att en del av projekten, inklusive kostnaderna, sköts upp till räkenskapsperioden 2025.

Stadskoncernens balansräkning uppvisar ett ackumulerat överskott på 30,8 miljoner euro resultatet för 2024 medräknat, vilket är 6,3 miljoner euro mer än i föregående bokslut. Varken Lovisa stad eller Lovisa stadskoncern uppvisar några ackumulerade underskott för 2024 som skulle kunna medföra en risk för att utvärderingsförfarande inleds.

Tabell 1. Utfall för resultaträkningen 2024, Lovisa stad.

Utfall för resultaträkningen, externt, hela staden (1 000 €)	Ursprunglig budget 2024	Ändringar i budgeten	Budget 2024 efter ändringar	Bokslut 2024	Avvikelse	Avvikelse i procent
VERKSAMHETENS INTÄKTER	14 697		14 697	15 975	1 278	9 %
Försäljningsintäkter	6 669		6 669	7 459	790	12 %
Avgiftsintäkter	1 298		1 298	1 433	134	10 %
Understöd och bidrag	1 380		1 380	1 954	572	41 %
Övriga verksamhetsintäkter	5 349		5 349	5 129	-219	-4 %
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	120		120		-120	-100 %
VERKSAMHETENS KOSTNADER	-60 140	-385	-60 526	-58 268	2 258	- 4 %
Personalkostnader	-33 855		-33 855	-32 363	1 492	- 4 %
Köp av tjänster	-14 088	-285	-14 374	-14 413	-39	0 %
Material, förnödenheter och varor	-6 301		-6 301	-6 137	164	-3 %
Understöd	-2 656		-2 656	-2 158	498	- 19 %
Övriga verksamhetskostnader	-3 240	-100	-3 340	-3 196	144	-4 %
VERKSAMHETSBIDRAG	-45 322	-385	-45 708	-42 292	3 416	-7 %
SKATTEINTÄKTER	40 776		40 776	43 041	2 265	6 %
STATSANDELAR	8 545		8 545	8 795	250	3 %
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	864		864	1 122	258	30 %
Ränteintäkter	80		80	85	5	6 %
Övriga finansiella intäkter	1 494		1 494	2 412	917	61 %
Räntekostnader	-694		-694	-1 347	-653	94 %
Övriga finansiella kostnader	-16		-16	-27	-11	68 %
ÅRSBIDRAG	4 863	-385	4 477	10 667	6 189	138 %
AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR	-7 929		-7 929	-7 867	62	-1 %
Avskrivningar enligt plan	-7 929		-7 929	-7 867	62	-1 %
Avskrivningar av engångskaraktär						
Nedskrivningar						
EXTRAORDINÄRA POSTER	-350		-350	-37	313	-90 %
Extraordinära intäkter						
Extraordinära kostnader	-360		-350	-37	313	-90 %
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	-3 417	-385	-3 802	2 763	6 565	-173 %
FÖRÄNDRINGAR I RESERVER OCH FONDER						
Förändring i avskrivningsdifferens	65		65	229	164	252 %
Förändring i reserver						
Förändring i fonder						
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT (UNDERSKOTT)	- 3 352	-385	-3 737	2 991	6 728	-180 %

3.4 Utfallet för de operativa målen

I verksamhetsberättelsen presenteras de mål för budgetåret som stadsfullmäktige beslutat och som härletts ur strategin. I verksamhetsberättelsen redogör man också för hur man arbetat med målen i ansvarscentralerna och vilka resultat som uppnått. Stadsfullmäktige ställde upp bindande mål för centralerna i enlighet med strategin för fem delområden. Av verksamhetsberättelsen framgår centralvis vad som gjorts för att uppnå målen, och det kan konstateras att centralernas mål till största delen uppnåddes. De utmaningar som centralerna stod inför var i stort sett likadana som tidigare år; till exempel var det svårt för centralerna att rekrytera kompetent personal. Vissa centraler lyckades bra i sina rekryteringar medan andra upplevde rekryteringen som en utmaning.

3.4.1 Demokratitjänster

I januari 2024 hölls presidentval, där republikens president valdes för mandatperioden 2024–2030. Valdeltagandet i Lovisa var över 65%. Dessutom hölls det Europaparlamentsval i april, med ett valdeltagande på cirka 40 % i Lovisa. Arrangemangen för valen lyckades enligt målen.

Demokratitjänsternas verksamhetsintäkter underskred budgeten, medan verksamhetskostnaderna överskred budgeten en aning. Överskridningen gäller experttjänster samt övriga verksamhetskostnader, där det finns en reservering för fakturor som är under granskning.

Under 2024 nåddes ingen överenskommelse med Apotti eller Skanska i tvistemålen. En tillfredsställande överenskommelse träffades dock med Skanska genast i början av 2025. Staden har förberett sig för tvistlösningen med Apotti genom att göra avsättningar på sammanlagt 3,9 miljoner euro i boksluten för 2022 och 2023, vilket innebär att ett eventuellt skadestånd sannolikt inte kommer att ha någon ytterligare negativ inverkan på stadens resultat.

3.4.2 Stadskanslicentralen

Stadskanslicentralen genomgick under 2024 en betydande personaländring då stadsdirektören i februari övergick till en annan arbetsgivares tjänst. Förvaltningsdirektören var tf stadsdirektör tills den nya stadsdirektören började i sin tjänst i början av september. Året 2024 var rätt så turbulent; ett flertal besvär, hemliga paragrafer och allehanda skrivelser i pressen gav inte någon alltför smickrande bild av förvaltningen och ledningen.

I fjol beredde och förhandlade stadskanslicentralen i samarbete med centralen för näringsliv och infrastruktur en fastighetsaffär med Fortum Abp gällande överlåtelse av vissa markområden, vilken säkert kommer att kommenteras närmare i utvärderingsberättelsen 2025.

I stadskanslicentralen inrättades med stadsstyrelsens beslut en ny upphandlingschefstjänst som besattes i november. Detta möjliggjorde inledandet av planmässig utveckling av upphandlingsväsendet mot slutet av året, och positiva resultat av detta arbete kan redan skönjas.

Organisationsklimatet har länge varit rätt svagt på grund av bristande personalledning, men också den visar nu små tecken på förbättring.

Utarbetandet av en ny årsklocka för fullmäktige visar på en tydlig vilja att skapa en bättre förvaltningskultur, där hela beslutskedjan involveras på ett transparent sätt i den demokratiska praxisen i hela stadens förvaltning.

I praktiken har verkställandet av deltagande budgetering visat sig vara lite klumpigt. Den deltagande budgeteringen har också kritiserats för att vara kosmetisk i fråga om storleksklass och sina objekt, av vilka de

flesta helt klart är en del av stadens grundläggande funktioner och skulle inte kräva omröstning eller kommuninvånardemokrati. Revisionsnämnden uppmanar dock staden att fortsätta med denna praxis trots kritiken, men att till exempel genom benchmarking fundera ut bättre modeller för det praktiska genomförandet, vilka det finns många av i Finland.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Datasäkerheten måste ses över kontinuerligt, och lämplig utbildning måste ges personalen.
- Dataskyddsbeskrivningarna ska uppdateras årligen.

UTVECKLINGSOBJEKT 2024/1:

Att Lovisa stad upprättar en informationshanteringsmodell i enlighet med informationshanteringslagen (906/2019).

Om Lovisa stads inköp av juridiska tjänster

Revisionsnämnden har med oro lagt märke till stadens ökade inköp av juridiska tjänster. År 2020 uppgick värdet av juridiska tjänster som staden köpte in till cirka 25 000 euro, ifjol var värdet av inköpen nästan tio gånger högre, cirka 237 000 euro. Revisionsnämnden fäster också uppmärksamhet vid de många klagomål och besvär som anförts hos riksdagen justitieombudsman och förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdirektörens tidsanvändning måste omprioriteras för att avbryta den stigande kostnadsspiralen.

En gång till om bostadsmässan

Det har snart gått två år sedan bostadsmässan arrangerades, men tyvärr uppdagas det fortfarande försummelser som orsakar kostnader. Efter stormarna i november konstaterades allvarliga brister i den ursprungliga installationen av det västra landfästet på Kronobron. Till följd av att fyllsand sköljdes bort hade konstruktionens stabilitet försämrats, vilket utgjorde en betydande säkerhetsrisk. Reparationsåtgärder för att stödja brokonstruktionen och säkerställa säkerheten inleddes omedelbart och medförde kostnader på 139 000 euro (moms 0 %) för staden under 2024–2025. Bron byggdes inte i enlighet med det ursprungliga tillståndet enligt vattenlagen, och det upptäcktes senare att inget tillstånd hade sökts för ändringen. Revisionsnämnden kräver att få klarhet i denna fråga utan dröjsmål så att nödvändiga åtgärder kan vidtas om kraven inte uppfylls.

Den vågbrytare som byggts utanför mässområdet skadades också i stormen, och skadorna kostade 42 000 euro (moms 0 %) att reparera. Skadorna berodde troligen på otillräcklig muddring vid byggnadsskedet. Det är rimligt att anta att det i framtiden kommer att uppstå ytterligare reparationskostnader på grund av dessa försummelser.

Det bör också nämnas att det bolag som äger det flytande huset inte har betalat den avtalade hyran för 2023 och 2024 (totalt 3 800 euro). Den obetalda hyran har sedan, något överraskande, efterskänkts genom stadsstyrelsens beslut. Det har förts en livlig offentlig diskussion om detta. Hyresavtalen omfattas av avtalsförvaltningen, och revisionsnämnden har redan tidigare anmärkt på uppföljningen av avtal. Retroaktiva ändringar av avtal kan inte anses vara en lämplig praxis. Avtal ska skrivas i sådan form att det inte finns någon

möjlighet till missförstånd och så att varje part känner till sina skyldigheter, oavsett vilken status avtalsupprättaren eller undertecknaren har, till exempel om undertecknaren inte längre är anställd av staden.

Om Lovisa stads bokslut 2020–2024

När man tittar på Lovisa stads bokslut för de senaste åren ser det vid första anblicken ut som om staden klarar sig bra och ekonomin är i balans. Tyvärr är detta illusion. En djupare analys visar att överskotten för 2020–2023 berodde på betydande tillgångsförsäljningar, som gav intäkter på 11,25 miljoner euro. På grund av detta vill revisionsnämnden påminna beslutsfattarna om behovet av måttfullhet och realism vid planering av nya stora investeringar, särskilt när det är känt att staden under de närmaste åren måste göra flera obligatoriska ersättningsinvesteringar i infrastruktur. Stadens skuldbelopp/invånare ligger redan över landets genomsnitt. Åtgärderna för att balansera den faktiska driftsbudgeten måste fortsätta. Det bör ytterligare konstateras att förra årets bokslut inte innehåller några poster för försäljning av tillgångar.

Tidsplanen för bokslutsprocesserna måste vara sådan att hela kedjan kan slutföras utan fördröjningar eller förseningar. Kommunallagen fastställer en tidtabell som alla parter måste följa under varje räkenskapsperiod. Varje avvikelse från tidtabellen sänder en dålig signal till hela organisationen om vikten av att följa bestämmelserna i lagen.

Stadens ledning måste också ägna uppmärksamhet åt de alltför långa tidtabellerna för genomförandet av beslut. Ett beskrivande exempel är stadsstyrelsen beslut i september 2024 om att låta utföra en intern revision. Granskningen inleddes först 25.3.2025.

Revisionsnämnden uttryckte ifjol sin oro över konteringspraxisen och skapade utvecklingsobjektet 2023/1 gällande detta. Utvecklingsobjektet lyder enligt följande: Att staden upprättar skriftliga anvisningar för hanteringen av inköpsfakturer, vilka iakttar skattemyndighetens anvisningar och god förvaltningssed.

Denna uppmaning har följts och anvisningar har upprättats. Det som är förvånande är dock att anvisningen inte har följts och att det fortfarande finns brister i konteringen. Bristerna gäller i synnerhet kontot 441001 Inkvarterings- och kosttjänster, i vars anvisning det tydligt anges att bland annat deltagare och syftet med tillställningen eller inkvarteringen ska framgå av verifikatet.

Vid en slumpmässig kontroll (3 olika matställen i Lovisa) kan konstateras att endast en bråkdel av fakturorna följde konteringsanvisningen, det vill säga väsentlig information saknas fortfarande trots anvisningarna. Detta tyder på att det finns brister i implementeringen av anvisningarna eller att bokföringsanteckningarna på alla nivåer inte anger föremålet för faktureringen på ett transparent sätt.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION:

- Stadens ledning måste ägna uppmärksamhet åt de alltför långa tidtabellerna för genomförandet av beslut.

3.4.3 Centralen för bildning och välfärd

Enligt verksamhetsberättelsen har många positiva frågor framskridit under året inom centralen för bildning och välfärd. Kanske ett av de mera positiva ärendena är att staden under året mottog av UNICEF Finland erkännandet "Barnvänlig kommun". Detta är en följd av ett systematiskt arbete inom staden.

Under året fick centralen ett arv, som användes för utveckling av kulturtjänster. Flera positiva nyheter, förändringar och tillägg inom kultursektorn kan noteras.

Personal

I verksamhetsberättelsen för år 2024 tas det igen upp oron för personalens ork och mentala välmående. Det uppmärksammas att speciellt cheferna måste sätta allt mera arbetstid på personaladministrativa uppgifter, såsom olika vikariearrangemang som måste lösas med kort varsel. Detta är säkerligen inte uppgifter som kommer att lätta under de kommande åren och revisionsnämnden vill påpeka att arbetsbilderna måste korrigeras så att arbetsbördan är hanterbar och att det finns ordentligt med tid för dessa arbetsuppgifter.

Revisionsnämnden lyfte förra året fram oro gällande koordineringen av arbetsuppgifter mellan staden och det nya välfärdsområdet. Dock ter det sig nu som om att samarbetet har kommit i gång och det finns en klarhet i arbetsfördelningen.

Glädjande kan konstateras att centralen för bildning och välfärd fortsatt har klarat av att minska hälsorelaterad frånvaro bland personalen. Frånvarostatistiken för 2024 minskade jämfört med 2023 totalt med 1 490 dagar. Under 2023 hade personalen på centralen för bildning och välfärd totalt 8 016 kalenderdagar hälsorelaterad frånvaro då antalet 2024 var 6 526 kalenderdagar.

Risker och utmaningar

Vid en genomgång av centralens verksamhetsberättelse kan noteras att de utmaningar som lyfts fram för framtiden är samma utmaningar som har kunnat läsas om i de senaste årens verksamhetsberättelser. Det är oroväckande att samma farhågor finns kvar och att inte åtgärder vidtagits eller att åtgärderna har varit otillräckliga. Det som bland annat nämns är personalens välmående, lokalernas otillräckliga kondition och den ökade invandringen.

Det extra arbetet i samband med den ökade invandringen och tillhandahållandet av invandrartjänster ställer även större krav på centralens personal. Till detta viktiga arbete måste det finnas tid och kunskap.

Det är oroväckande att det i Lovisa stad år efter år tas upp i verksamhetsberättelsen att konditionen på stadens lokaler förorsakar extra arbete och framför allt en oro bland personalen. I den aktuella verksamhetsberättelsen konstaterades det att det krävs omfattande arbetstid för att kunna garantera att centralens tjänster säkerställs i en situation där risker som relaterar till byggnadernas skick kan vara betydande. Lokalerna är inte alltid ändamålsenliga eller tillgängliga. Centralen måste vara beredd på snabba ändringsbehov gällande lokalanvändning, vilket stör arbetsron och förorsakar mycket extra arbete.

Revisionsnämnden kan bara hoppas att det ska finnas ett slut på denna era av oro bland stadens personal och invånare.

Datasäkerhet verkar vara ett orosmoment inom stadens alla centraler och detta lyfts även fram inom centralen för bildning och välfärd. Revisionsnämnden ser på detta med allvar och hoppas att staden inom det kommande året kan höja på datasäkerheten på alla plan inom staden.

En mångfacetterad utmaning är problem med den mentala hälsan, speciellt bland unga, men även hos vuxna och äldre. Detta är en utmaning som alla sektorer inom centralen för bildning och välfärd måste ha verktyg att hantera.

Ekonomiskt resultat

Centralen för bildning och välfärd kan uppvisa ett fint ekonomiskt resultat, där intäkterna överskred det budgeterade med 1 415 640 euro och verksamhetskostnaderna underskred det budgeterade med 1 207 640 euro. De största inkomstkällorna består av försäljningsintäkter samt understöd och bidrag. Inbesparningarna i kostnaderna kommer däremot från personalkostnader och skolornas leasinghyror, då räntorna sjönk under året 2024.

Centralen har under verksamhetsåret lyckats få extern finansiering för flertal olika projekt både inom utbildningen, småbarnspedagogiken och välfärdstjänsterna. Detta är mycket positivt och revisionsnämnden hoppas att denna trend fortsätter under kommande verksamhetsår, men poängterar även att personalen måste ha tillräckligt med tidsresurser för att göra omfattande ansökningar.

Det är positivt att inbesparningar inom personalkostnader har kunnat göras, dock är det även personalens välmående och ork som lyfts fram som utmaning. Det är viktigt att inbesparningar görs motiverat och inom sektorer där arbetsbördan är kontrollerbar.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION:

- Staden behöver fortsättningsvis särskilt se över personalens välmående inom centralen för bildning och välfärd.

3.4.4 Centralen för näringsliv- och infrastruktur

Personalsituation

Resursläget vid centralen för näringsliv och infrastruktur fortsatte att vara utmanande så som under tidigare år. Bristen på personalresurser återspeglades i centralens servicenivå, och detta har lett till eftersatt arbete, bromsat upp centralens verksamhet och bidragit till längre handläggningstider och påverkat framskridandet av utvecklingsprojekt. I slutet av året förbättrades dock situationen med personalresurserna.

Lagstadgade uppgifter och produktion av lagstadgade tjänster har prioriterats där det funnits resursbrister. Detta kan betraktas som bra information när man överväger (a) vilka uppgifter som måste utföras, (b) vilka uppgifter som är bra att göra och (c) vilka uppgifter man kan avstå ifrån – i synnerhet om de inte tillför något mervärde för stadens invånare och inte är lagstadgade.

Som en riskfaktor kan personalbrist ha en inverkan till exempel på resultatet i Företagarna i Finlands kommunbarometer, vilket fortfarande är mycket svagt för Lovisa (källa: resultatet av Företagarna i Finlands kommunbarometer 2024). Nu skulle det vara dags att börja reda ut de bakomliggande orsakerna i större detalj och vidta korrigerande åtgärder.

UTVECKLINGSOBJEKT 2024/2

Att centralen för näringsliv och infrastruktur återtar Företagarna i Finlands kommunbarometer i aktivt bruk och utarbetar en korrigeringsplan för att förbättra resultatet av kommunbarometern.

Samarbetet med Cursor

Samarbetet med Cursor fortsatte under 2024 och fortsätter till 2025. Cursor Oy:s aktiva arbetssätt och kvaliteten på företagstjänsterna har i huvudsak fått god respons, även om brister i tvåspråkigheten kan noteras. Samarbetet har gett upphov till många projekt som stimulerat företagsklimatet, och dessutom har Cursor Oy:s insatser inom bland annat turistmarknadsföring främjat Lovisas synlighet.

Risker

Centralens största ekonomiska risker anknyter till strukturell långtidsarbetslöshet, ökad renoveringsskuld och ineluftsproblem – dessa verkar fortsätta år efter år.

Utmaningarna med arbetslöshet gäller emellertid inte endast Lovisa, utan det är fråga om en utmaning som bland annat gäller hela Nyland. De arbetsmarknadsstödsandelar som staden betalar har dock en betydande inverkan på centralens och stadens ekonomi. De betalningsandelar för arbetsmarknadsstödet som Lovisa ska betala kan inte förutses, i synnerhet som det finns ekonomiska risker förknippade med sysselsättningsområdet, vars verksamhet inleds 1.1.2025, vilka staden inte nödvändigtvis kan förbereda sig på i förväg på grund av det nya sätt tjänsterna organiseras och finansieras på och på grund av den sporrande finansieringsmodellen.

Centralen slutförde sitt arbete med beredningen av fastighetsstrategin i slutet av året, men det finns fortfarande mycket att göra i fråga om både fastighetsstrategin och fastighetsförvaltning. Fastighetsstrategin innehåller ännu inte någon tydlig objektspecifik åtgärdsplan, men denna plan verkar finnas på arbetslistan. Avsaknaden av en åtgärdslista innebär att det inte är möjligt att fastställa storleken av det eftersatta

underhållet mer exakt. I staden finns det dessutom många byggnader som står tomma, för vilka staden försöker hitta lösningar. Lovisa stad äger bland annat ett omfattande lokalbestånd av fastigheter som används av Östra Nylands välfärdsområde. Det finns skillnader mellan välfärdsområdets lokalbehov och det fastighetsbestånd staden äger, vilket kan medföra underanvändning av lokalerna.

Positivt är att det inte uppdagats några nya objekt med problem med inomhusluften, även om det fortfarande finns byggnadsbestånd som stängts på grund av inomhusluftsproblem.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Den tomma lokalmassan ska tas i beaktande när beslut om byggnadsinfrastruktur fattas.
- En lokalspecifik åtgärdsplan måste upprättas så fort som möjligt, vilken åtminstone ska innehålla åtgärder för hur fastigheter med låg belägningsgrad och "sunda" fastigheter kan användas på ett ändamålsenligt sätt eller säljas om de inte längre tillgodoser stadens behov.

Ekonomi

Det fanns skillnader i verksamhetsintäktsposterna mellan budgeten och utfallet, men i det stora hela var utfallet budgetenligt.

Verksamhetskostnaderna underskred däremot budgeten med cirka 900 000 euro. Underskridningen beror på lägre lönekostnader och utbetalda understöd. Utmaningarna med rekryteringen av personal har fortfarande varit aktuella, och alla lediga uppgifter har inte kunnat besättas. Underskridningen av utbetalda understöd beror på att arbetsmarknadsstödet var lägre än uppskattat. Utfallet för kostnaderna för köp av tjänster samt material och förnödenheter är i linje med budgeten för hela centralen som helhet, men skillnaderna mellan delområdena är stora. När det gäller köp av tjänster finns det överskridningar inom lokalservice och infrastruktur, men besparingar har uppstått inom andra områden.

Nedan behandlas några betydande nyckelmål som härletts ur stadsstrategin och tyngdpunkterna för verksamheten och deras utfall i fråga om centralen för näringsliv och infrastruktur.

- Det gemensamma målet för alla centralerna, "I staden finns över 15 000 invånare", uppnåddes inte. Invånarantalet har hållit på att sakta minska under många år och befolkningen fortsätter att åldras.
- Centralens eget mål, "arbetslöshetsgraden i Lovisa 2025 underskrider 10 procent" sätter press på att kritiskt granska utförda och planerade åtgärder.

Vid utvärderingen har använts det bokslut och den verksamhetsberättelse som staden och centralen tillhandahållit samt annat tillgängligt material.

Det bör nämnas att det var svårare att utföra utvärderingen än under föregående år, eftersom tabellerna med nyckelmålen i boksluts- och verksamhetsberättelsedokumentet inte längre innehöll tydliga indikatorer utan var alltså bristfälliga till denna del. Detta stämmer inte överens med den rekommendation som revisionsnämnden gav redan 2022 och 2023.

Det bör noteras att centralen trots den pågående och utmanande situationen med resurserna måste se till att de lagstadgade tjänsterna även i framtiden produceras på behörigt sätt.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION:

- Såsom redan nämntes i utvärderingsberättelserna 2022 och 2023 behöver de konkreta indikatorerna för centralen för näringsliv och infrastrukturens operativa mål och utfallsrapporteringen utvecklas.

3.4.4.1 Byggnadstillsyn och miljövård

Liksom ifjol påverkades verksamheten av personalutmaningar. Personalbristen berodde i huvudsak på frånvaro. Personalbristen avhjälpes av en projektarbetare, så den långa frånvaron försvårade inte bygglovshanteringen nämnvärt, men fördröjde i stället uppdateringen av byggnadsregistret. Arbetet inom byggnadstillsyn och miljövård grundar sig på lagstadgade uppgifter. Resurserna räckte inte till för allt, och man var tvungen att kontinuerligt prioritera även lagstadgade uppgifter. Personalbristen och -utmaningarna bidrog också i stor utsträckning till att det externa verksamhetsbidraget underskred budgeten.

Inom byggnadstillsynen har man i flera år försökt ta i bruk elektronisk arkivering. Äntligen har målet uppnåtts, det vill säga en elektronisk tillståndstjänst har tagits i bruk, men processen för att ansöka om tillstånd på papper finns kvar. Den elektroniska tjänsten anses ha en positiv inverkan på serviceprocessernas genomloppstider och på servicenivån.

Inom miljövården utfördes utöver planmässig tillsyn även annan tillsyn och olägenhetsanmälningar behandlades. Miljövårdspersonalen sysselsattes under året särskilt av olägenhetsanmälningar som gällde Valkom hamn. I miljöbrottsfrågor som hänför sig till tillsynsobjekten samarbetade miljövårdstjänsteinnehavarna med olika myndigheter. Frågan är dock om staden tillsammans med olika parter satsat tillräckligt på att eliminera de luktolägenheter från RDF-balar med återvinningsavfall som pågått över ett år i Valkom hamn.

Vid utvärdering har använts den verksamhetsberättelse som centralen för näringsliv och infrastruktur tillställt samt annat tillgängligt material.

3.4.4.2 Landsbygdsenheten

Lovisa stads landsbygdsväsende vill lyfta fram landsbygden och livet på landsbygden på ett positivt sätt och att uppmuntra till företagande – distansarbete har också ökat landsbygdens attraktionskraft och betydelse. I samband med satellitövervakning inom jordbrukssektorn har tolkning av platsbundna bilder blivit en ny arbetsfas. Antalet villkor som ska övervakas kommer att öka i framtiden. Ibrukttagandet av nya metoder medför ytterligare behov av personalutbildning och rådgivning till kunder, men det föränderliga arbetet innebär variation och kan inspirera de anställda. Under 2024 sammanträdde landsbygdsnämnden sex gånger.

Projektet *Välskötta vägar i Lovisa 2022–23* har avslutats. Slutrapporteringen av projektet är gjord till Traficom och slutbetalningen av statsbidraget har utbetalats till Lovisa stad. Respons på projektet har antecknats 30.1.2024. Responsenkäten för *Välskötta vägar i Lovisa* fick 38 svar. Svarsfrekvensen uppgick till 26 procent. Största delen av dem som hade svarat hade deltagit i något av projektets evenemang. De som hade svarat på enkäten var nöjda med den elektroniska ansökan om bidrag och med kundservicen. De uppskattade

dessutom de råd de hade fått från personalen vid Lovisa stads landsbygdsväsende och de utbildningar som hade ordnats om frågor gällande enskilda vägar. De som hade svarat ansåg att det var positivt att projektet genomfördes och att många väglag hade nytta av det.

I landsbygdsväsendets verksamhetsplan fanns inget annat innehåll än de mötesdagar som planerats för 2024. Verksamhetsplanen och budgeten är på årsnivå de viktigaste verktygen för att styra verksamheten. Det är viktigt att de beskriver verksamhetens strukturer och innehåll på ett tydligt sätt. De bör innehålla syftet för verksamheten och en vision av framtiden, utmaningarna och möjligheterna under den kommande verksamhetsperioden, informeringsverksamheten, utvecklingen av verksamheten samt fokusområdena för verksamheten och målen och åtgärderna inom dessa. Det konstaterades brister i bilageanteckningarna i landsbygdsnämndens protokoll. I flera protokoll saknades bilagor om anbud som hade lämnats vid konkurrensutsättningar.

*Punkter ur landsbygdsenhetens lägesrapport (mars 2024): Utvecklingen av fastigheten och närområdena har stått stilla. Det har varit turbulent inom näringslivs-, utvecklings- och infrastrukturcentralen beroende på många ändringar i personalen och tidvis obesatta tjänster. Man har varit tvungen att prioritera vad man klarar av att genomföra. Informationsgången via stadens egna plattformar har ökat och fått en mera marknadsförande positiv vinkling. Samarbetet med centralens informatör har varit till stor nytta. Användningen av digitala verktyg har blivit vardag. Stadsstyrelsen har på förslag av landsbygdsnämnden beslutat att Lovisa stad och landsbygdsnämnden går med i *nätverket Ta hand om bonden*. Projektet med att förnya stadens skogsstrategi har inletts på tjänstemannanivå. Ett av Lovisa stads strategiska mål är att upprätthålla och utveckla livskraften. Med kommunikationsmässiga sätt är det möjligt att öka ortens välkändhet och attraktivitet. Kampanjen *Land i sikte* startades i mars 2024. Kampanjen var inriktad på att förstärka och stöda landsbygds gemenskaper, särskilt jordbrukare. Kampanjen hade som mål att öka medvetenheten om landsbygds särdrag och att främja det regionala samarbetet. Landsbygdsenhetens lägesrapporter (i mars och augusti 2024) gav en bra bild av hur verksamheten utvecklas.*

3.4.5 Affärsverket Lovisa Vatten

Ett av tyngdpunktsområdena för 2024 för revisionsnämndens arbete var Affärsverket Lovisa Vattens verksamhet. Det av Lovisa stad ägda Loviisan Vesiliikelaitos – Affärsverket Lovisa Vatten är underställt stadsstyrelsen och utgör ett sådant kommunalt affärsverk som avses i 9 kapitlet i kommunallagen (410/2015). Den viktigaste uppgiften för verket är att omhänderha vatten- och avloppsvattenverksamheten på sitt eget verksamhetsområde som i huvudsak omfattar stadens tätorter. Enligt avtalet med centralen för näringsliv och infrastruktur underhöll affärsverket dessutom nätverket för dagvatten.

Direktionen för vattenaffärsverket behandlade i god tid bokslutet och verksamhetsberättelsen för 2024 på sitt sammanträde 12.3.2025. Affärsverket Lovisa Vattens verksamhetsberättelse och bokslut har färdigställts med tillämpning av den stomme som staden gett. Den av stadsfullmäktige ställda målsättningen för vattenaffärsverket var att göra ett positivt resultat på 50 000 euro, täcka underskottet i balansräkningen under planperioden, investeringarnas sammanlagda mängd är bindande och det bindande målet för finansieringsdelen är det maximala beloppet lån som beviljas verket.

Räkenskapsperiodens överskott uppgick till cirka 116 000 euro. Försäljningsintäkterna utföll enligt det budgeterade och kostnaderna underskred de avsatta anslagen en aning. Överskottet för 2024 överfördes till kontot för över-/underskott. Innan resultatet har erforderliga avskrivningar gjorts och avskrivningsdifferensen beaktats. I detta resultat ingår interna poster. Då bokslutet sammanställs med stadens bokslut

elimineras de interna posterna, vilket innebär att Affärsverket Lovisa Vattens resultat uppvisar ett underskott på 37 000 euro. Sammanfattningsvis kan konstateras att vattenaffärsverket uppfyllt de uppställda målen.

Investeringar genomfördes på samma sätt som tidigare år, och de uppgick till 1,462 miljoner euro. Den fakturerade vattenvolymen (742 718 m³) ökade efter nedgången 2023 nästan till samma nivå som 2022, vilket inverkar positivt på affärsverkets resultat. Verksamhetskostnaderna uppgick till cirka 2,93 miljoner euro. Personalkostnadernas andel av verksamhetskostnaderna är cirka 27 %. Största delen av verksamhetskostnaderna (cirka 46 %) är material, förnödenheter och varor. Dessa omfattar bland annat kemikalier, bränslen, el, råvatten och byggmaterial. Priset på el sjönk jämfört med 2023.

Vattenaffärsverkets verksamhet har klart förbättrats under 2024. Detta har påverkats av de ändringar inom personalen som ägde rum i början av året. Maria Sippala tillträdde som ny direktör i början av året och ökade systematiken och transparensen i verksamheten. I början av april tillträdde en ny arbetsledare, och personalantalet har ökat med en montör. Vattenaffärsverket har nu 12 anställda, av vilka alla är fast-och heltidsanställda.

Vattenaffärsverket satsade ifjol på kommunikation, på att planera projekt för att förkorta genomförandetiden och på dialogen med kunder för att förbättra förståelsen. Affärsverket försöker särskilt kontinuerligt förbättra transparensen och meddelandet om störningar. Investeringarna för 2025 har planerats noggrannare än tidigare. Bristfälliga uppgifter om nätverket innebär utmaningar, men i sin helhet är näten i nöjaktigt skick och antalet läckage har varit litet.

4 Personal

Lovisa stad lägger nu för tredje gången fram en personalrapport vars struktur följer Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarnas (KT) rekommendation men som avviker i hög grad från den modell som använts tidigare. Därför finns det inte jämförelseuppgifter för ny statistik för andra år än de två föregående åren.

Lovisa stad och Affärsverket Lovisa Vatten hade 634 anställningsförhållanden i huvudsyssla vid utgången av 2024. Av dessa var 504 ordinarie och 130 på visstid. Efter utgången av 2022 övergick totalt 370 personer till Östra Nylands välfärdsområde. Andelen kvinnor (80 %) av personalen är avsevärt större än andelen män. Jämfört med året innan hade personalens medelålder sjunkit en aning och var 46,7 år.

Tabell 2. Utveckling av antalet anställda inom Lovisa stad 2014–2024 och antal invånare/anställda i huvudsyssla

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023**	2024**
1 117	1 111	1 109	1 125	1 128	1 121	1 077	1 054	1 022	644	634
13,9	13,9	13,7	13,4	13,2	13,2	13,7	13,9	14,3	22,5	22,6

*Siffrorna för 2014–2022 anges utan vattenaffärsverkets personal.

**Siffrorna för 2023 och 2024 är inte jämförbara med de tidigare på grund av inrättandet av välfärdsområdet.

Den hälsorelaterade frånvaron i antal kalenderdagar uppgick till sammanlagt 8 370 dagar (år 2023: 9 520 dagar). Antalet frånvarodagar minskade alltså med 1 150 dagar jämfört med 2023.

Tabell 3. Utveckling av omfattningen hälsorelaterad frånvaro 2012–2024 (antal dagar/anställd).

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
13	13,3	15	14,5	15,8	14,4	13,6	13,8	15,8	14,8	13,2

Under 2024 skedde det 22 olycksfall i arbete i Lovisa stad, vilka orsakade totalt 485 frånvarodagar. Detta innebär att det genomsnittliga antalet sjukfrånvarodagar uppgick till 22 dagar per olycksfall. Antalet olycksfall i arbete har ökat märkbart jämfört med 2023, då antalet olycksfall uppgick till 9. Revisionsnämnden begärde en utredning om det ökade antalet olycksfall i arbete, men fick inte den information som begärdes innan utvärderingsberättelsen blev klar.

I slutet av 2024 beslutade man inleda samarbetsförhandlingar för att förnya stadens organisation. Genom ändringen försöker man öka transparensen och samarbetet genom att ändra organisationen så att den bättre motsvarar stadens funktioner. Avsikten är att gå från en modell med tre centraler till en modell med fem ansvarsområden.

För personalenkäten användes Kevas frågebatteri. Den användes för första gången 2022, så resultaten kan för den egna organisationens del endast jämföras med de två föregående åren. Resultaten i enkäten jämförs med en så kallad jämförelsegrupp, som består av medelstora kommuner. Andelen anställda som besvarade enkäten ökade med fem procentenheter från 2023 och uppgick till 69,7 %.

Bäst hade man lyckats i fråga om följande påståenden:

- Jag vet vilka min arbetsenhets mål är

- Jag kan använda min kunskap och mitt kunnande mångsidigt
- Mellan mig och min chef råder en atmosfär av tillit

Mest utrymme för utveckling fanns på följande punkter:

- Jag är nöjd med sättet hela organisationen leds
- Ledarskapet inom organisationen baserar sig på öppenhet
- Jag har tillräckligt med tid att göra mitt jobb

Som utvecklingsobjekt på stadsnivå framlyftes missnöjdheten med hur organisationen leds.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Psykiska orsaker stod för 17,4 % av all sjukfrånvaro, och situationen var mycket bättre än 2023 (29,5 %). Uppmärksamhet måste dock fortfarande ägnas åt saken och den förebyggande tjänsten med låg tröskel (Auntie) måste fortsätta.
- Cirka 85 % av utvecklingssamtalen hade förts (2023: 91 %). De största orsakerna till att utvecklingssamtal inte hade hållits var att den anställdas anställning började hösten 2024, att chefen hade bytts ut eller att utvecklingssamtalet hölls i januari 2025. Uppmärksamhet måste fortsättningsvis ägnas åt att genomföra utvecklingssamtalen. Målnivån måste ligga nära 100 %.

UTVECKLINGSOBJEKT 2024/3

Att uppmärksamhet ägnas åt förebyggande samt uppföljning, analysering och rapportering av olycksfall i arbete, för att minska antalet olycksfall i arbete.

5 Mål som ställts upp för kommunkoncernen samt styrning och övervakning av kommunkoncernen

Vid utgången av räkenskapsåret hade Lovisa stadskoncern tio dotterbolag (ägarandel i bolaget över 50 %), av vilka åtta var bostadsaktiebolag och fastighetsbolag och två var serviceproduktionsbolag: Liljendal Värme Ab och Lovisanejdens Vatten Ab. I stadskoncernen ingår dessutom fyra intressebolag (viktigaste: Kymmene-dalens El Ab med en ägarandel på 21,59 % och Lovisa Hamn Ab med en ägarandel på 40 %), ägarandelar i tre samkommuner samt Affärsverket Lovisa Vatten.

Lovisa stadskoncern förvaltas av koncernledningen, som består av stadsstyrelsen och koncernsektionen, som är underställd stadsstyrelsen, samt stadsdirektören. Stadsfullmäktige godkänner målen för koncernen och följer upp hur de uppnås. Fullmäktige kan också ställa upp mål för koncernledningen.

Tabell 1. Jämförelse av bokslutsposter mellan Lovisa stad och Lovisa stadskoncern.

(1 000 €)	Lovisa stad	Koncernen
Verksamhetens intäkter	15 975	20 067
Verksamhetens kostnader	-58 267	-61 039
Räkenskapsperiodens överskott	2 991	6 291
Bestående aktiva	130 309	158 123
Finansiella värdepapper	999	999
Kassa och bank	16 837	18 307
Skulder totalt	78 628	97 791
<i>varav långfristiga</i>	50 390	67 194
<i>varav kortfristiga</i>	28 238	30 597

Lovisa stads koncernresultat uppvisade 2024 ett överskott på 6,291 miljoner euro, medan resultatet för 2023 uppvisade ett överskott på 6,35 miljoner euro. Lånen uppgick 2024 till 6 019 euro per invånare, år 2023 till 5 755 per invånare. Kommunkoncernerna i Fastlandsfinland hade i slutet av 2023 en lånestock på 6 966 euro per invånare.

Det skedde inga förändringar i koncernstrukturen under 2024. Av de bolag som staden äger är koncernen Lovisa Bostäder Ab det ekonomiskt mest betydande dotterbolaget, eftersom en betydande mängd kapital är bundet i det och dess verksamhet är av strategisk betydelse för staden. Den årliga dividendinkomsten från intressesamfundet Kymmenedalens El Ab innebär ett betydande tillskott till stadens ekonomi. Därför anses delägarskapet i bolaget vara mycket värdefullt.

Loviisan Asunnot Oy – Lovisa Bostäder Ab är moderbolag i Lovisa Bostäder-koncernen. Bolaget producerar tillsammans med sina dotterbolag boendetjänster i Lovisa. Dotterbolagen är: Loviisa Kodit Oy – Lovisa Hem Ab, Loviisan Kiinteistöhuolto Oy – Lovisa Fastighetsservice Ab, Fastighets Ab Lovisa Stenborg, As Oy Loviisan Lippulaiva och Kiinteistö Oy Lov-As.

Rörelsevinsten för Lovisa Bostäder-koncernens moderbolag uppgick till 56 963,18 euro (räkenskapsperiodens avskrivningar uppgick till 187 891,00 euro). Efter de finansiella posterna (räntetäkter-räntekostnader), -

471 622,24 euro, uppvisade bolaget ett negativt resultat på 414 659,06 euro för räkenskapsperioden. Bostadshusreserver intäktsfördes för 64 958,00 euro, efter vilket bolagets resultat för räkenskapsperioden uppvisade en förlust på 349 701,06 euro.

Loviisan Asunnot Oy – Lovisa Bostäder Ab:s viktigaste dotterbolag är Loviisa Kodit Oy – Lovisa Hem Ab. Lovisa Hem Ab är ett sådant allmännyttigt bolag som avses i aravalagstiftningen och som äger koncernens arabostadsbestånd. Lovisa Hem Ab:s rörelsevinst 2024 uppgick till 207 538,65 euro (räkenskapsperiodens avskrivningar uppgick till 290 015,26 euro). Efter de finansiella posterna uppvisade bolaget ett negativt resultat på 16 979,71 euro för räkenskapsperioden. Bland de finansiella posterna fanns ränteintäkter på 2 178,75 euro och räntekostnader på 226 697,11 euro. Moderbolagets främmande kapital uppgick till 11,4 miljoner euro och Lovisa Hem Ab:s till 6,4 miljoner euro.

Resultatet för Lovisa Bostäder Ab-koncernen uppvisade en förlust på 217 090,52 euro. Av koncernens dotterbolag uppnådde Lovisa Fastighetsservice Ab ett positivt resultat på 80 867,05 euro.

På basis av det som nämns ovan kan man konstatera att Lovisa Bostäder-koncernen befinner sig i en svår ekonomisk situation närmast på grund av höga räntekostnader.

Moderbolaget har begärt borgen av Lovisa stad för ett lån på 2,5 miljoner euro. Fullmäktige beviljade en borgen på 80 % för lånet på sitt sammanträde 11.12.2024. Syftet är att använda lånet för reparationer av bolagets fastigheter. Vid samma sammanträde 11.12.2024 beslutade fullmäktige bevilja en borgen på 100 % för ett lån på 3 miljoner euro för Lovisa Hem Ab. Detta lån är också avsett för reparationer av bolagets fastigheter.

De ovan nämnda lånen ökar ytterligare skuldbördan och de ekonomiska riskerna för bolagen i Lovisa Bostäder-koncernen. Renovering av fastigheterna är dock nödvändigt för att hålla bostadsbeståndet i gott skick och attraktivt.

Lovisa Bostäder-koncernen har som mål att tillhandahålla boende till rimligt pris för Lovisabor. Detta innebär en balansgång i hyresprissättningen. Det lär inte vara möjligt att höja hyrorna i högre grad, eftersom de boendes förmåga att betala sin hyra måste beaktas. Samtidigt har byggnadernas underhållskostnader och energikostnader stigit oproportionerligt mycket. Det verkar extremt svårt att upprätthålla en lönsam ekonomisk verksamhet. En sänkning av räntenivån på lånen och ränteutgifterna torde underlätta situationen.

De reparationsbehov och lånebelopp som lades fram i december 2024 är relativt betydande med tanke på bolagens nuvarande ekonomiska situation. Vid förvaltningen av bolagen måste man försöka hitta så bra lösningar som möjligt för att genomföra dem. Reparationsåtgärderna på fastigheterna måste vara högklassigt utförda och övervakade samt kostnadskontrollerade.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

I Lovisa stads bokslut för 2024 anges de operativa och ekonomiska mål som ställts upp för dotterbolagen i tabellform. Gällande uppnåendet av målen har man kommenterat att de uppnåtts i enlighet med fullmäktiges plan. Det har inte rapporterats några väsentliga och/eller betydande förändringar. Utvärderingen av de ekonomiska målen hade fått vara mer kritisk.

Övrigt att notera eller kommentera

- Koncernsektionen sammanträdde fem gånger 2024.
 - Av sammanträdesprotokollen framgår det att dotterbolagens ekonomiska situation och andra viktiga bolagsfrågor har behandlat endast i liten utsträckning på sammanträdena. Behandlingen av ärenden har främst bestått av att höra representanter för bolagen.
 - I stadens koncerndirektiv står det att dotterbolagens verksamhet och utveckling ska följas upp regelbundet genom enhetlig rapportering. Ingen enhetlig rapportering utfördes ännu 2024. Rapporteringen håller fortfarande på att utvecklas.

Avslutningsvis upprepar revisionsnämnden de kommentarer som lagts fram i tidigare års utvärderingsberättelser:

Redogörelsen i verksamhetsberättelsen uppfyller inte till alla delar föreskrifterna i bokföringsnämndens kommunsektions allmänna anvisningar. Redogörelsen kunde utvecklas exempelvis i fråga om följande områden:

- fördelning av befogenheter och ansvar i koncernstyrningen, tillräckliga anvisningar
- lämnande av anvisningar till kommunens representanter i dottersamfunden och tillräckliga anvisningar
- uppföljning av, analysering av och rapportering om dottersammanslutningarnas ekonomiska ställning och hur resultatrik deras verksamhet är
- informationsflöde och hur det fungerar.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid att dotterbolagen bör följa en avskrivningsplan så att tillgångarna i balansräkningen inte övervärderas i avsaknad av eventuella avskrivningar.
- Staden måste utreda möjligheterna att sammanslå små fastighetsbolag till större enheter för att effektivisera förvaltningen.

6 Utvärdering av den ekonomiska utvecklingen

6.1 Utveckling av Lovisa stads ekonomiska situation

Lovisas invånarantal har fortsatt att sjunka 2024. Skatteintäkterna per invånare ökade 2024 med 122 euro/invånare jämfört med 2023. Verksamhetskostnaderna per invånare minskade med 162 euro/invånare jämfört med 2023. Det ackumulerade överskottet växte redan femte året i rad. Lånen per invånare ökade under räkenskapsperioden 2024.

Tabell 5. Nyckeltal för Lovisa stad 2014–2024.

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Invånarantal	15 493	15 480	15 218	15 098	14 894	14 777	14 748	14 644	14 567	14 458	14 348
Index (invånarantal 100 = 2014)	100	99,9	98,2	97,5	96,1	95,4	95,2	94,5	94,0	93,3	92,6
Skatter/invånare (€)	4 071	4 253	4 334	4 368	4 028	4 012	4 157	4 517	4 756	2 878	3 000
Kostnader/invånare (€)	7 146	7 070	7 146	7 094	7 411	7 561	7 466	7 885	8 241	4 223	4 061
Lån/invånare (1 000 €)	1 654	2 078	2 263	2 365	2 997	4 321	5 721	5 155	4 572	4 442	4 775
Ackumulerat överskott (1 000 €)	16 187	16 831	17 367	17 885	11 159	2 049	6 289	10 841	14 251	16 675	19 667

6.2 Förutsättningar för att inleda utvärderingsförfarande 2024

Kommunernas ekonomiska ställning utvärderas enligt de kriterier som preciseras i 118 § i kommunallagen (410/2015, Utvärderingsförfarandet i fråga om kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning). De kriterier som förutsätts för att inleda utvärderingsförfarande (kriterierna för kriskommuner) reviderades 2019 och tillämpades för första gången 2022.

- Kommunen har inte täckt underskottet i kommunens balansräkning inom fyra år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes.

Kommun (€)	2022	2023	2024
Räkenskapsperiodens under-/överskott	3 307 582	2 424 779	2 991 391
Ackumulerat under-/överskott	10 943 038	14 250 619	16 675 398,88
Sammanlagt	14 250 619	16 675 399	19 666 790

Inget ackumulerat underskott.

- Underskottet i kommunkoncernens senaste bokslut är minst 1 000 euro per invånare och i det föregående bokslutet minst 500 euro per invånare.

Koncern (€)	2022	2023	2024
Ackumulerat överskott per invånare	1 250	1 696	2 147

Inget ackumulerat underskott.

Dessutom kan ett utvärderingsförfarande bli aktuellt om följande gränsvärden (allihop) har uppfyllts två år i följd:

1. Förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna i kommunens koncernresultaträkning är under 80 procent.

Koncern (€)	2022	2023	2024
Förhållande mellan årsbidrag och avskrivningar	123,4 %	178,4 %	169,4 %

Nyckeltalet underskrids inte.

2. Kommunens inkomstskattesats är minst 2,0 procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för alla kommuner.

	Inkomstskattesats
Lovisa	7,61 %
Kommunerna i medeltal	7,47 %
Skillnad	0,14 %

Skillnaden är mindre än 2,0 procentenheter.

3. Beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut överskrider det genomsnittliga beloppet av lån och hyresansvar i alla kommuners koncernbokslut med minst 50 procent.

Lån/invånare (€)	2022	2023	2024
Lovisa	7 983	7 153	7 369
Kommunerna i medeltal	9 347	8 067	Siffran inte offentliggjord
Skillnad	-1 364	-914	

Gränsvärdet överskrids inte.

4. Koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag är under 0,8.

Koncernen	2022	2023	2024
Kalkylmässigt låneskötselbidrag	1,0	1,4	1,3

Gränsvärdet underskrids inte.

6.3 Övriga observationer

Revisionsnämndens uppdrag och rätt till upplysningar

Stadsstyrelsen behandlade under 2024 ett exceptionellt stort antal ärenden som klassificerades som sekretessbelagda. Revisionsnämnden begärde att få ta del av vissa av dessa sekretessbelagda handlingar för att kunna bedöma om de var relaterade till skötseln av nämndens utvärderingsuppdrag. Handlingarna lämnades emellertid inte ut till nämnden genom förvaltningsdirektörens beslut. Enligt 124 § i kommunallagen har revisionsnämnden trots sekretessbestämmelserna rätt att ta del av de sekretessbelagda handlingar som revisionsnämnden anser vara behövliga för skötseln av utvärderingsuppdraget. I första hand är det revisionsnämnden själv som bedömer behovet av att få information. Utgående från dessa omständigheter lämnade revisionsnämnden 6.9.2024 in besvär till förvaltningsdomstolen. Behandlingen av ärendet pågår fortfarande i maj 2025.

I Kommunförbundets publikation *Kehittyvä tarkastuslautakunta tavoitteiden toteutumisen ja tuloksellisuuden arvioijana* (En revisionsnämnd under utveckling som utvärderare av måluppfyllelse och resultat) beskrivs revisionsnämndens uppgift bland annat på följande sätt (översättning):

Revisionsnämnden har enligt 124 § i kommunallagen rätt att få upplysningar om sekretessbelagda ärenden om den anser att de är nödvändiga för skötseln av utvärderingsuppdraget. Rätten till upplysningar är begränsad till att gälla handlingar som kommunen innehar. Revisionsnämnden kan till exempel inte begära handlingar direkt av kommunens dottersamfund.

Revisionsnämndens ledamöter och revisor handlar under tjänsteansvar, vilket innebär att de i vilket fall som helst är skyldiga att hemlighålla den information som de fått med stöd av bestämmelsen.

Revisionsnämnden kan också utgående från annan information som den har tillgång till bedöma om den utredning som läggs fram i verksamhetsberättelsen ger tillräcklig information om uppnåendet av de operativa och ekonomiska mål som fullmäktige fastställt och om målen har uppnåtts på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Det är också viktigt att försöka bedöma om verksamheten haft oförutsedda positiva eller negativa konsekvenser. Det bästa sättet att undvika oönskade konsekvenser av beslut är att bedöma deras inverkan på förhand, till exempel med tanke på ekonomi, miljö, personal, organisation och kommuninvånare (Kommunförbundet 2018).

Innehållet i de sekretessbelagda handlingarna har spekulerats över och också refererats i tidningsspalter, utan att handlingarna nått revisionsnämnden. Revisionsnämnden anser att stadsstyrelsens förfarande i fråga om de sekretessbelagda paragraferna inverkar på möjligheterna att genomföra demokratiskt överenskommen praxis och dessutom undergräver förtroende mellan organen. Revisionsnämndens tystnadsplikt är absolut, men det är omöjligt för nämnden att fullgöra sin utvärderingsskyldighet om nämnden inte förmår utföra sin lagstadgade skyldighet. Innehållet i de sekretessbelagda handlingarna kan hänföra sig till ärenden som inte hör till revisionsnämnden, men det måste också vara möjligt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av dessa ärenden. Eftersom stadens advokatkostnader har ökat orimligt mycket under det senaste året, finns det anledning att anta att det finns ett samband mellan dessa frågor. Detta är något som vi måste återkomma till i nästa års utvärderingsberättelse.

Det nya fullmäktige inleder sin verksamhet efter denna utvärdering, och en ny revisionsnämnd tillsätts vid fullmäktiges första sammanträde. Det är viktigt att komma ihåg att revisionsnämnden tjänar både stadens och dess invånares intressen genom att på ett så mångsidigt sätt som möjligt bedöma konsekvenserna av beslut på både kort och längre sikt. Ofta visar sig effekterna först flera år senare, vilket innebär att det är ännu viktigare med både aktuell och långsiktig uppföljning. Revisionsnämndens sammansättning kan bli helt ny från ett val till ett annat, så oavslutade ärenden måste följas upp noga. Det kan inte någon annan än

organet självt göra. Revisionsnämndens roll skiljer sig dock från andra organs i det avseende att den måste samla in väsentlig information från all den dokumentation som producerats av de övriga organen i staden och bedöma konsekvenserna av alla beslut. Om detta arbete försvåras, blir det omöjligt för revisionsnämnden att utföra sitt uppdrag fullt ut och på ett förtroendefullt sätt. Både tjänsteinnehavare och förtroendevalda bör komma ihåg att revisionsnämnden är precis det organ som svåra saker bör rapporteras till för att man ska kunna reagera på dem och bedöma deras konsekvenser. Revisionsnämnden är inte en domstol, utan dess uppgift är att göra en neutral, objektiv och tillförlitlig bedömning av ändamålsenligheten i stadens verksamhet som helhet, till fördel för alla parter.

7 Utvecklingsobjekt 2024

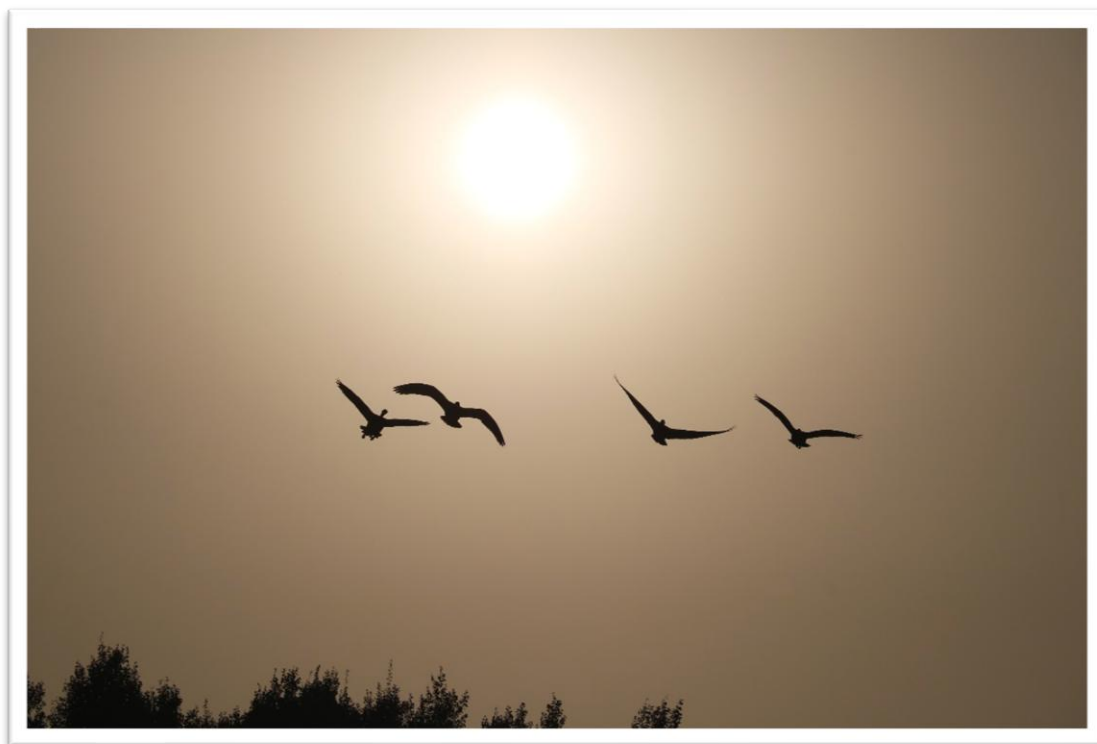
UTVECKLINGSOBJEKT 2024

- **Utvecklingsobjekt 2024/1**
Att Lovisa stad upprättar en informationshanteringsmodell i enlighet med informationshanteringslagen (906/2019).
- **Utvecklingsobjekt 2024/2**
Att centralen för näringsliv och infrastruktur återtar Företagarna i Finlands kommunbarometer i aktivt bruk och utarbetar en korrigeringsplan för att förbättra resultatet av kommunbarometern.
- **Utvecklingsobjekt 2024/3**
Att uppmärksamhet ägnas åt förebyggande samt uppföljning, analysering och rapportering av olycksfall i arbete, för att minska antalet olycksfall i arbete.

8 Avslutningsvis

Revisionsnämnden föreslår att stadsfullmäktige begär av stadsstyrelsen en kommunallagenlig utredning om de åtgärder som vidtas med anledning av utvärderingsberättelsen. Utredningen ska framställas stadsfullmäktige före sammanträdet i oktober 2025, innan budgeten för kommande år behandlas. För att stadsfullmäktige speciellt ska kunna följa upp läget föreslår revisionsnämnden att man för in utredningarna i revisionsnämndens tabell för utvecklingsobjekt.

Revisionsnämnden framför ett tack till stadens personal och ansvariga förtroendevalda för ett gott och resultatrikt arbete 2024.

Bilder: Mia Aitokari

9 Underskrifter

Lovisa, den 22 maj 2025

Pasi Laiho, ordförande

Kimmo Forsberg

Maria Grundström

Karl-Magnus Lindfors

Mia-Leena Aitokari

Lenita Niemelä

Miia Marjakangas